

Biuletyn

Centrum Studiów Migracyjnych
Uniwersytetu Łódzkiego

nr 8 (8), listopad 2020

Drodzy Czytelnicy,

zapraszamy do lektury kolejnego numeru Biuletynu Centrum Studiów Migracyjnych UŁ. Tym razem Dorota Kałuża-Kopias analizuje obecność imigrantów z krajów postradzieckich na rynku pracy w Łódzkiem.

Każdego miesiąca na naszych łamach prezentowane są najnowsze analizy, komunikaty z badań oraz komentarze do bieżących wydarzeń migracyjnych ze strony członków Centrum. Do publikowania w Biuletynie zapraszamy także wszystkie inne osoby zainteresowane problematyką migracji.

Życzymy miłej lektury!

**CENTRUM
STUDIÓW
MIGRACYJNYCH**
Uniwersytet Łódzki

ul. Rewolucji 1905 r. 41/43
pok. C-025, 90-214 Łódź
www.csm.uni.lodz.pl
email: csm@uni.lodz.pl

Dorota Kałuża-Kopias

Imigranci z krajów b. ZSRR w 2019 r. na rynku pracy w województwie łódzkim

Sukcesywna liberalizacja przepisów prawa odnośnie do zatrudniania imigrantów, zwłaszcza obywateli krajów b. ZSRR, spowodowała, że od kilku lat widzimy dużą dynamikę wzrostu liczby cudzoziemców ze wschodu podejmujących pracę w Polsce. Jednym z regionów, w którym dynamika napływu imigrantów jest największa w kraju jest województwo łódzkie.

W świetle obecnie obowiązujących regulacji prawnych obywatele części państw byłego ZSSR (Ukraińcy, Białorusini, Rosjanie, Mołdawianie, Gruzini i Ormianie) mogą w naszym kraju pracować na podstawie zezwolenia na pracę lub w tzw. uproszczonej procedurze oświadczeń. Większy dostęp imigrantów do polskiego rynku pracy wymuszony zostało rosnącym popytem na pracowników, zwłaszcza w branżach, takich jak przemysł oraz budownictwo. Oczywiście poprawa sytuacji na rynku pracy, tj. rosnące zapotrzebowanie na pracowników¹, spadek bezrobocia i wzrost płac nie jest równomierny w skali poszczególnych regionów kraju.

Od 2014 r. obserwujemy stały wzrost liczby wydawanych zezwoleń na pracę. W 2019 r. wydano ich ponad 444 tys., tj. o 35% więcej niż rok wcześniej (2018 r.) i o 576% więcej niż 2015 r., przy czym warto zaznaczyć wzrost ten był widoczny we wszystkich województwach w kraju (zob. tab. 1), choć w niektórych regionach jego dynamika przekraczała znacznie wartości średnie. Obecnie (2019 r.) do województw, w których wydawanych jest najwięcej zezwoleń na pracę należą: mazowieckie, śląskie i wielkopolskie. Jednak między rokiem 2015 a 2019 największy średnioroczny przyrost liczby zezwoleń odnotowano w województwie łódzkim (średnioroczny wzrost z roku na rok o 138%).

Istotną rolę w dywersyfikacji przestrzennej zatrudnienia cudzoziemców odgrywają agencje pracy tymczasowej, które potrafią sprawnie przeprowadzić proces zatrudnienia za pracodawcę. Ich liczba systematycznie rośnie. W przypadku województwa łódzkiego, na koniec roku 2019 zarejestrowanych było 150 agencji

¹ Według danych MRPIPS, od kilku lat obserwujemy wzrost liczby dostępnych miejsc pracy, <https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/statystyki-i-analazy>

Tab. 1. Zezwolenia na pracę cudzoziemców w Polsce w latach 2015-2019

województwo	2015	2016	2017	2018	2019	Przeciętny roczny wzrost liczby wydawanych zezwoleń na pracę w latach 2015-2019 (w %)
dolnośląskie	3388	10880	12284	19158	23907	162,9
kujawsko-pomorskie	3347	4998	6504	25682	37976	183,5
lubelskie	1615	2782	5254	8043	12987	168,3
lubuskie	2666	3581	7452	10748	16359	157,3
łódzkie*	1305	3577	19345	32423	41993	238,1
małopolskie	6291	15138	22162	27534	37389	156,1
mazowieckie	32502	48126	75271	79670	86348	127,1
opolskie	1218	2794	5798	9584	11578	175,5
podkarpackie	936	1754	3730	5378	8551	173,8
podlaskie	643	1011	2898	5339	9796	197,5
pomorskie	4133	7889	12480	20929	30409	164,6
śląskie	2003	7175	23160	21924	39077	210,1
świętokrzyskie	603	1765	3252	4177	6166	178,8
warmińsko-mazurskie	506	1483	5228	6936	10204	211,9
wielkopolskie	3608	10231	21036	36464	49069	192,0
zachodniopomorskie	1022	4210	9772	14779	22599	216,8
Polska	65786	127394	235626	328768	444738	161,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MRPiPS

*W latach 2015-2019 średnio z roku na rok liczba wydawanych zezwoleń na prace cudzoziemców wzrastała o ponad 138%

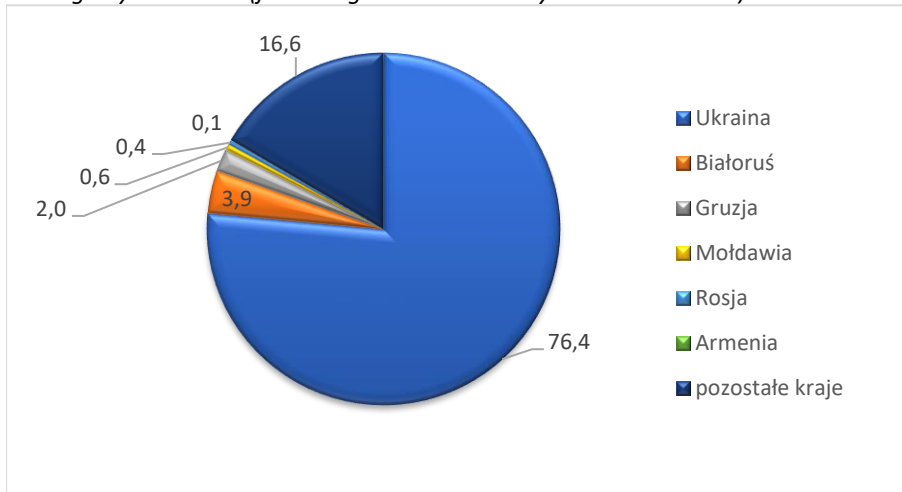
pracy tymczasowej w regionie, podczas gdy w 2010 r. funkcjonowało ich zaledwie 12.

Przyjrzyjmy się bliżej regionowi łódzkiemu, w którym dynamika wzrostu liczby imigrantów ze wschodu na rynku pracy była największa.

W ostatnich kilku latach napływ do województwa łódzkiego obywateli krajów trzecich rośnie bardzo szybko. Według danych b. Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w 2019 r. Łódzkiem wydanych zostało blisko 42 tys. zezwoleń na pracę i 149,5 tys. oświadczeń.

Podobnie jak w całej Polsce ogółem najliczniejszą grupę *gastarbeiterów* w regionie stanowili obywatele Ukrainy. Spośród wszystkich zezwoleń na pracę wydanych w 2019 r. w województwie ponad 74% dotyczyło Ukraińców, 3,9% Białorusinów i 2% Gruzinów. Udział obywateli pozostałych państw b. ZSRR, korzystających z ułatwień w zatrudnieniu, stanowił łącznie 1,1% (zob. rys. 1). W 2019 r. cudzoziemcy

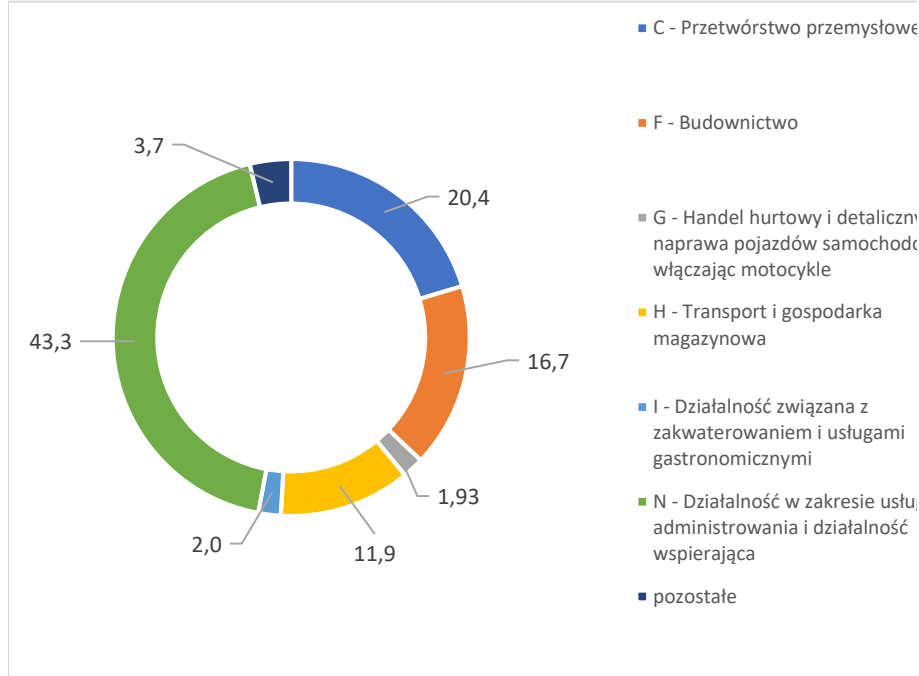
Rys. 1. Udział wydanych zezwoleń na pracę w województwie łódzkim w 2019 r. według obywatelstwa (jako % ogółem zatrudnionych cudzoziemców)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych b. MRPiPS

przyjeżdżający do województwa łódzkiego najczęściej (43,3%) zatrudniani byli w sekcji: *działalność w zakresie usług administrowania*

Rys. 2 Udział zezwoleń na pracę według wybranych sekcji PKD w województwie łódzkim w 2019 r. (jako % ogółu zatrudnionych w województwie)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRPiPS

i działalność wspierająca, która to kategoria obejmuje i agencje pracy rekrutujące pracowników z zagranicy. Oznacza to, że najwięcej imigrantów rekrutowane było do pracy w regionie przez agencje. Na drugim miejscu

znalazł się sektor *przetwórstwo przemysłowe* (20,4% ogółu zatrudnionych cudzoziemców), podium zamknęło *budownictwo* (16,7%) (zob. rys.

2). Przyglądając się sektorom gospodarczym, w których zatrudniani są imigranci, wyraźnie widać koncentrację obywateli niektórych krajów w wybranych branżach (zob. tab. 2). W 2019 r. ponad 60% Gruzinów było zatrudnionych przez sekcję *działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca*, a przypadku obywateli Mołdawii i Rosji udział ten przekraczał 40%. Wskazuje to, iż agencje rynku pracy silnie oddziałują na wielkość imigracji, a zwłaszcza w zależności od państwa pochodzenia pracujących

cudzoziemców. W przypadku Białorusinów skala zatrudnienia przez sektor związany z firmami rekrutującymi pracowników była najmniejsza (13,3% ogółu w województwie). Białorusini i Ormianie wybierali głównie branżę budowlaną (odpowiednio: 56,6%, 23,5%).

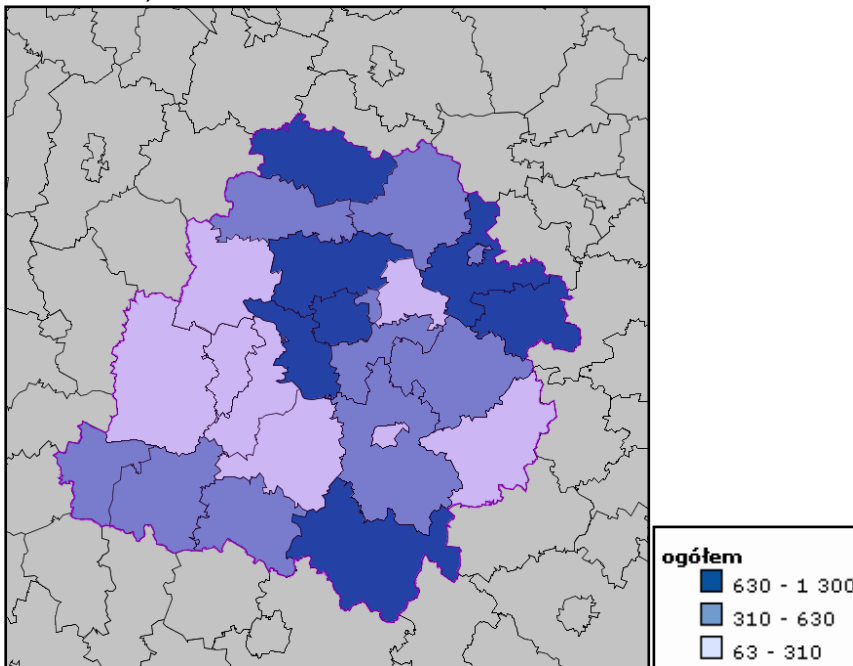
Tab. 2 Udział zezwoleń na pracę według wybranych sekcji PKD i obywatelstwa w województwie łódzkim w 2019 r. (jako % ogółu zatrudnionych imigrantów województwie)

Kraj	Przetwórstwo przemysłowe	Budownictwo	Transport i gospodarka magazynowa	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	Pozostałe sekcje	łącznie wydanych zezwoleń obywatelowi danego kraju
Armenia	8,8	23,5	17,7	17,7	32,3	100
Białoruś	5,4	56,6	22,9	13,3	1,8	100
Gruzja	18,6	14,9	2,6	60,2	3,7	100
Mołdawia	16,5	27,7	9,6	43,9	2,3	100
Rosja	21,0	17,1	13,7	41,7	6,5	100
Ukraina	14,7	18,5	30,6	21,0	15,2	100
Ogółem	20,4	16,7	11,9	43,3	7,7	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych b. MRPiPS

Przyjrzyjmy się na końcu niniejszego opracowania, jak wygląda przestrzenny rozkład w układzie powiatowym deklarowanego zatrudnienia imigrantów z krajów b. ZSSR, pracujących w województwie łódzkim na podstawie oświadczeń z 2019 r. (zob. rys. 3).

Rys.3. Liczba oświadczeń wpisanych do ewidencji w 2019 r. wg powiatu w województwie łódzkim, w którym cudzoziemiec ma wykonywać pracę (na 10 tys. mieszkańców)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRPIPS

łącznie, w 2019 r. w województwie łódzkim na 10 tys. ludności regionu przypadało ponad 590 imigrantów ze wschodu. Największą frakcją stanowili obywatele Ukrainy, najmniejszą zaś Ormianie (zob. tab. 3). Prezentowane dane odnośnie do zarejestrowanych oświadczeń pokazują wyraźnie nie tylko przestrzenne różnice w natężeniu liczby pracujących imigrantów w poszczególnych powiatach, ale również różnice w intensywności migracji między poszczególnymi nacjami.

Najwięcej imigrantów w przeliczeniu na mieszkańca pracowało w powiatach zgierskim i rawskim (ponad 1000 imigrantów na 10 tys. ludności, tab. 3). Jeśli spojrzymy na najliczniej reprezentowane na rynku pracy obywatelstwo –

ukraińskie i białoruskie – można dostrzec istotnie różnice w rozmieszczeniu przestrzennym pracowników. I tak, w 2019 r., największa frakcja Ukraińców w przeliczeniu na 10 tys. ludności wystąpiła w powiatach zgierskim i rawskim (ponad 1000 Ukraińców na 10 tys. ludności), zaś

największe natężenie Białorusinów na rynku pracy w Łodzi i w powiecie radomszczańskim (ponad 30 Białorusinów na 10 tys. ludności). Odnotowano przy tym znacznie mniejszą intensywność napływu i marginalne znaczenie dla rynku pracy regionu łódzkiego ze strony obywateli Armenii, Gruzji, Mołdawii i Rosji. Największe natężenie napływu Ormian wystąpiło w przypadku powiatów zduńskowolskiego i sieradzkiego, Gruzinów do wierszowskiego i kutnowskiego, zaś największa intensywność napływu obywateli Mołdawii wystąpiła w powiatach kutnowskim i zgierskim. Najwięcej

Rosjan znalazło pracę w stolicy regionu (Łodzi) i w powiecie rawskim.

Przedstawione dane wskazują na rosnący w ostatnich latach udział województwa łódzkiego w zatrudnianiu imigrantów z krajów b. ZSSR. Najliczniejszą grupę cudzoziemców ze wschodu, tak jak w Polsce ogółem, stanowią Ukraińcy. Dużą część zatrudnionych w województwie łódzkim imigrantów pracuje w przetwórstwie przemysłowym i budownictwie. Największą intensywnością zatrudnienia na podstawie

Tab. 3 Liczba oświadczeń wpisanych do ewidencji w 2019 r. wg powiatu w województwie łódzkim, w którym cudzoziemiec ma wykonywać pracę (na 10 tys. mieszkańców)

Powiat wykonywania pracy	Armenia	Białoruś	Gruzja	Mołdawia	Rosja	Ukraina	Ogółem
bełchatowski	0,5	4,5	4,3	3,1	0,5	242,6	255,5
kutnowski	0,2	8,3	43,6	70,1	0,6	511,1	633,9
łaski	2,0	7,2	3,8	1,4	0,4	86,5	101,3
łęczycki	0,2	5,4	3,2	1,2	1,6	360,4	372,0
łowicki	0,3	4,2	8,9	2,6	0,3	457,6	473,8
łódzki wschodni	1,3	9,2	13,6	2,9	1,0	500,9	528,9
opoczyński	0,3	3,4	1,6	0,7	0,3	57,4	63,5
pabianicki	0,3	23,6	7,5	5,8	2,3	754,3	793,8
pajęczański	0,2	3,1	2,5	2,1	3,7	423,9	435,6
piotrkowski	0,3	6,9	31,3	16,1	2,4	526,2	583,3
poddębicki	0,7	7,5	1,5	1,2	0,2	104,4	115,6
radomszczański	0,0	30,5	6,6	5,2	1,9	707,0	751,3
rawski	0,2	6,0	39,9	29,4	3,7	1005,9	1 085,0
sieradzki	2,6	3,1	10,0	1,3	0,8	157,5	175,1
skierniewicki	0,3	6,5	31,9	8,9	0,8	694,4	742,9
tomaszowski (łódzkie)	0,8	17,9	23,7	11,8	1,8	388,0	444,0
wieluński	0,3	6,5	11,6	4,1	0,8	296,2	319,4
wieruszowski	0,7	3,3	54,8	9,2	0,7	243,8	312,6
zduńskowolski	5,0	2,1	9,9	0,2	0,0	58,2	75,3
zgierski	2,5	29,4	29,3	41,5	5,3	1139,8	1 247,8
brzeziński	0,0	6,2	7,5	1,6	0,6	156,4	172,3
m. Łódź	1,3	34,3	21,0	13,6	5,2	803,2	878,7
m. Piotrków Trybunalski	0,3	1,8	6,5	0,7	0,5	213,7	223,5
m. Skierniewice	0,2	7,5	4,4	0,6	0,6	324,7	338,0
woj. łódzkie	1,0	17,1	16,8	12,2	2,5	540,4	590,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRPIPS

oświadczeń charakteryzują się powiaty wchodzące w skład Łódzkiej Strefy Ekonomicznej, w których zlokalizowane są firmy z udziałem kapitału zachodniego (m.in. Gillette Poland International Sp. z o.o., UMA Investments Sp. z o.o., Ericsson Sp. z o.o.).

Ponadto, rozkład przestrzenny rozmieszczenia obywateli za wschodniej granicy w regionie łódzkim, różni się istotnie między poszczególnymi nacjami. Na ten stan rzeczy wpływ ma wiele z czynników. Jednym z nich jest rozkład zatrudnienia obywateli poszczególnych krajów według sekcji PKD, co determinuje powiat,

w którym podejmują pracę. W przypadku Ukraińców, którzy są coraz liczniejszą grupą pracowników w naszym województwie, duże znaczenie mają sieci migracyjne, które ułatwiają podjęcie decyzji o wyjeździe do pracy, stanowią bogate źródło informacji dla przyszłych pracowników. Nie bez znaczenia na wybór miejsca pracy mają – wspomniane już – agencje pracy, szczególnie w przypadku obywateli Gruzji. Ich liczba na obszarach Polski centralnej i zachodniej jest znacznie większa niż w regionach wschodnich kraju. Ponadto, coraz częściej samorządy lokalne, zwłaszcza te, które już

doświadczają zmian demograficznych (starzenia się ludności, niskiej dzietności i migracji), m.in. jak region łódzki, próbują swymi działaniami zachęcić pracowników ze wschodu do przyjazdu, podjęcia legalnego zatrudnienia i osiedlenia się.

Bibliografia:

GUS (2018). Cudzoziemcy na krajowym rynku pracy w ujęciu regionalnym Imigranci w Polsce. Warszawa. Strona internetowa:
<https://stat.gov.pl/files/gfx/portalinformacyjny/pl/>

defaultstronaopisowa/6149/1/1/cudzoziemcy_na_krajowym_rynku_pracy_w_ujeciu_regionalnym-raport.pdf (dostęp: 15.03.2019 r.). <http://www.migracje.uw.edu.pl/wp-content/uploads/2016/11/raport-power.pdf>

MRPiPS (2020), Cudzoziemcy pracujący w Polsce. Statystyki, <https://archiwum.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/cudzoziemcy-pracujacy-w-polsce-statystyki> (dostęp na 15.09.2020)

Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 grudnia 2017 r. w sprawie podklas działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), w których wydawane są zezwolenia na pracę sezonową cudzoziemca (Dz.U. z 2017 r., poz. 2348.).

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2020 r., poz. 1065, z późn. zm.).

O Autorce:

Dorota Kałuża-Kopias

Dr nauk ekonomicznych, adiunkt w Katedrze Demografii na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym UŁ. Absolwentka kierunku Informatyka i Ekonometria na UŁ. Członkini Centrum Studiów Migracyjnych UŁ. Jej główne obszary badawcze to migracje ludności w kontekście rynku pracy oraz starzenia się ludności.

Adres email: dorota.kaluza@uni.lodz.pl

Sugerowane cytowanie:

Kałuża-Kopias D. (2020), *Imigranci z krajów b. ZSRR w 2019 r. na rynku pracy w województwie łódzkim*, „Biuletyn Centrum Studiów Migracyjnych UŁ”, 8(8), www.csm.uni.lodz.pl

Biuletyn redagują: Oktawia Braniewicz, Marcin Gońda, Izabela Florczak

**CENTRUM
STUDIÓW
MIGRACYJNYCH**
Uniwersytet Łódzki

ul. Rewolucji 1905 r. 41/43
pok. C-025, 90-214 Łódź
www.csm.uni.lodz.pl
email: csm@uni.lodz.pl